वागग्रेजिह्वाग्रेमृष्टेविद्यामृतंयेषां ब्राह्मणानां रसानामुक्तिरूपानां ॥९॥१०॥११॥१२॥१३॥ ब्राह्मीवेदार्थाः दुर्वसतीः गुरुकुलवासक्लेशात् अपिअपिवा सतिवैराग्येयतिःस्यात् नैष्ठिकब्रह्मचर्यात् पारिब्राज्यमेवकुर्यादित्यर्थः ॥१४॥ पितुर्गृहेवेदाध्ययनंनिंदति अपीति ॥१५॥ अप्रवासिनंवेदार्थंग्रामांतरेवासमकुर्वाणं ॥१६॥१७॥१८॥१९॥ ॥इतिअनुशासनपर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेषट्त्रिंशोऽध्यायः॥३६॥ ॥७॥ अपूर्वश्चेत्यध्यायोब्राह्मणेष्वपिपात्रविशेषपरीक्षार्थः॥१॥तत्रअपूर्वश्चिरोषितोदूरादागतश्चपात्रंतेषांमध्येकश्चिद्यज्ञार्थंकश्चित्गुरुदक्षिणार्थंकश्चित्कुटुंबभरणार्थमि

सोहंवागग्रमृष्टानांरसानामवलेहकः॥स्वजात्यानधितिष्ठामिनक्षत्राणीवचंद्रमाः॥९॥एतत्पृथिव्याममृतमेतच्चक्षुरनुत्तमं॥यद्ब्राह्मणमुखाच्छास्त्रमिहश्रुत्वाप्रवर्तते॥१०॥ एतत्करणमाज्ञायदृष्ट्वादेवासुरंपुरा॥युद्धेपितामहंहृष्टास्माविस्मितःसमपद्यत॥११॥दृष्ट्वाचब्राह्मणानांतुमहिमानंमहात्मनां॥पर्यपृच्छत्कथममीसिद्धाइतिनिशाकरं॥१२॥ सोमउवाच ब्राह्मणास्तपसासर्वेसिध्यंतेवाग्बलाःसदा॥भूजवीर्याश्चराजानोवागस्त्राश्चद्विजातयः॥१३॥प्रणवंचाप्यधीयीतब्राह्मीर्दुर्वसतीर्वसन्॥निर्मन्युरपिनिर्वीणोयतिःस्यात्समदर्शनः॥१४॥अपिचज्ञानसंपन्नःसर्वोवेदानपितुर्गृहे॥श्लाघमानइवाधीयाद्ग्राम्यइत्येवतंविदुः॥१५॥भूमिरेतौनिगिरतिसर्पोबिलशयानिव॥राजानंचाप्ययोद्धारंब्राह्मणंचाप्रवासिनं॥१६॥अभिमानःश्रियंहंतिपुरुषस्याल्पमेधसः गर्भंपातयतेकन्यागृहवासेनचद्विजः॥१७॥इत्येतन्मेपिताश्रुत्वासोमादद्भुतदर्शनात्॥ब्राह्मणान्पूजयामासतथैवाहंमहाव्रतान्॥१८॥ भीष्मउवाच श्रुत्वैतद्वचनंशक्रोदानवेंद्रमुखाच्च्युतं॥द्विजान्संपूजयामासमहेंद्रत्वमवापच॥१९॥ इतिश्रीमहाभारतेअनुशासनपर्वणिआनुशासनिकेप॰दानधर्मेब्राह्मणप्रशंसायामिंद्रशंबरसंवादेषट्त्रिंशोऽध्यायः॥३६॥ ॥७॥ युधिष्ठिरउवाच अपूर्वश्चभवेत्पात्रमथवापिचिरोषितः॥दूरादभ्यागतंचापिकिंपात्रंस्यात्पितामह॥१॥ भीष्मउवाच क्रियाभवतिकेषांचिदुपांशुव्रतमुत्तमं॥योयोयाचेतयत्किंचित्सर्वंदद्यामइत्यपि॥२॥अपीडयन्भृत्यवर्गमित्येवमनुशुश्रुम॥पीडयन्भृत्यवर्गंहिआत्मानमपकर्षति॥३॥अपूर्वंभावयेत्पात्रंयच्चापिस्याच्चिरोषितं॥दूरादभ्यागतंचापितत्पात्रंचविदुर्बुधाः॥४॥ युधिष्ठिरउवाच अपीडयाच्चभूतानांधर्मस्याहिंसयातथा॥पात्रंविद्यात्तुतत्त्वेनयस्मैदत्तंनसंतपेत्॥५॥

तिएवंरूपाक्रियाकेषांचित्पात्रत्वेप्रधानंभवतिके षांचिदुपांशुव्रतंमौनंपारिव्राज्यमिति तथाक्रियामौनयोस्तारतम्यादर्शनात्तारतम्येनस्वरूपतइत्याह क्रियेति दद्यामःददामइत्येवंवक्तव्यंनत्वेतेषुकेचित्पात्रत्वाचक्षीतेत्यर्थः॥२॥३॥४॥दत्तंप्रदेयवस्तुभिमानिनीदेवतानसंतपेत्यथानादृशायदेयंनान्यस्मै स्मर्यतेहि नष्टशौचेव्रतभ्रष्टेविप्रेवेदविवर्जिते दीयमानेरुदत्यन्तेकिंमयादुष्कृतंकृतमिति अतःकस्मादृशाइतिप्रश्नः॥५॥

Digitized by Google